

24.2.26

Opsamling på de kommunale indberetninger til Rammeaftale 2027-2028

Børne- og ungeområdet

Baggrund

De midtjyske kommuner har foretaget en vurdering af sammenhængen mellem udbud og efterspørgsel på det specialiserede social- og specialundervisningsområde. Vurderingen er foretaget via de kommunale indberetninger, som de midtjyske kommuner via SurveyXact har besvaret i perioden januar 2026 - februar 2026.

Formålet med de kommunale indberetninger er at give et samlet overblik over, hvorvidt tilbudsviften på det sociale område afspejler kommunernes behov for tilbud til borgerne. Desuden at indsamle viden om tendenser samt kapacitetsjusteringer på det sociale område med betydning for udvikling og koordination i det fælleskommunale- og regionale samarbejde.

Dette notat indeholder en opsamling på kommunernes indberetninger på det specialiserede børne- og ungeområde.

Sammenfatning af tendenser på tværs af kommuner

Følgende målgrupper er dem, der oftest fremhæves af kommunerne som værende områder, hvor der er behov for at udvikle tilbudsviften, da der her opleves ikke at være sammenhæng mellem udbud og efterspørgsel:

- **Børn og unge med komplekse udfordringer**
Mange kommuner nævner børn og unge med komplekse udfordringer, hvor der ofte er tale om flere samtidige diagnoser og/eller udfordringer, herunder psykiatri, autisme, udviklingsmæssige vanskeligheder, selvskadende adfærd, misbrug, flere funktionsnedsættelser og intellektuelle handicap m.v.
- **Børn og unge med udadreagerende adfærd**
Problemstillingen med udadreagerende adfærd nævnes af mange kommuner. Problemstillingen er tværgående og er til stede i forbindelse med alle de målgrupper, der nævnes nedenfor. Eksempelvis er der tale om unge, der er voldsparate, råber, truer eller udøver fysisk vold. Unge, der kan være til fare for sig selv eller andre. Unge, der ikke tåler gruppefællesskaber og kræver skærmning. Svært belastede unge med OCD kombineret med autisme/ADHD. Unge, som kræver høj personalenormering (ofte 1:1), samt kriminalitetstruede unge med voldsom adfærd, hvor de kan være til fare for sig og andre.
- **Børn og unge med autisme**
Kommunerne peger på, at der er en udfordring forbundet med at finde pladser og tilbud til børn og unge på autismspektret. Eksempelvis nævnes:

- Børn og unge, som både har autismespektrumforstyrrelser og voldsom udadreagerende adfærd
- At det især er svært at finde tilbud til børn og unge, der har autisme samtidig med andre psykiatriske diagnoser
- Autisme kombineret med misbrug
- At børn og unge med både autisme og lav kognitiv funktion er særligt vanskelige at matche til eksisterende tilbud

• **Psykiatri**

Kommunerne beskriver især udfordringer, hvor psykiatri spiller en hovedrolle, i sammenhæng med:

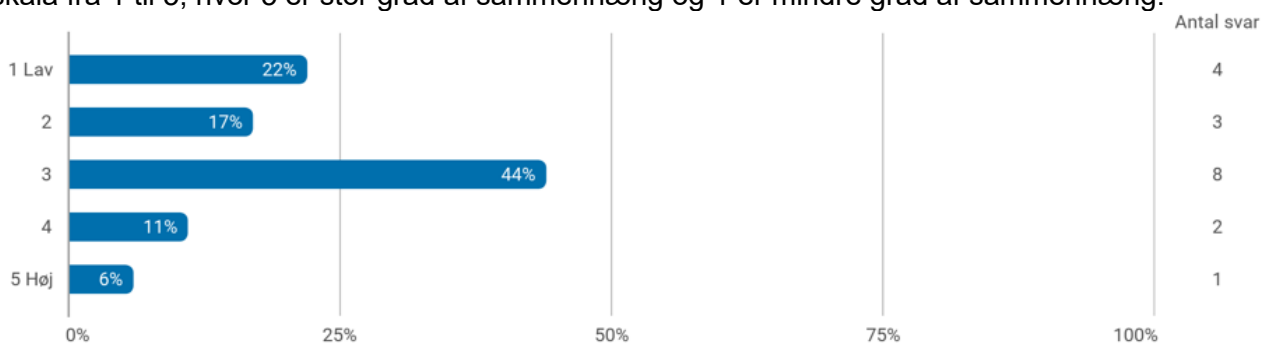
- Flere samtidige psykiatriske diagnoser (OCD, ADHD, autisme, UKN, angst, selvskade)
- Komplex psykiatri kombineret med misbrug
- Manglende specialiserede døgntilbud til psykisk udfordrede unge
- Udadreagerende og voldsparede unge med psykiatriske udfordringer
- Svært belastede unge, der både er selvskadende og udadreagerende
- Unge der slet ikke kan rummes i almindelige børne-/ungegrupper

• **Kriminalitetstruede unge**

Der er fx tale om unge med unge med udadreagerende og voldsom adfærd, unge uden dom, men i tydelig risiko for kriminalitet, unge der har brug for sikret eller særlig sikret anbringelse, unge der samtidig har psykiatriske diagnoser, misbrug eller komplekse problemstillinger samt unge der kan være til fare for sig selv eller andre.

Vurdering af sammenhæng mellem udbud og efterspørgsel

Kommunerne er blevet bedt om at vurdere, hvordan de overordnet set oplever sammenhængen mellem udbud og efterspørgsel af tilbud på det specialiserede social – og specialundervisningsområde inden for børne- og ungeområdet. Konkret skulle de vurdere ud fra en skala fra 1 til 5, hvor 5 er stor grad af sammenhæng og 1 er mindre grad af sammenhæng.

Der tegner sig et billede af, at der opleves rimelig sammenhæng mellem udbud og efterspørgsel af specialiserede tilbud. Størstedelen af kommunerne lægger sig i midten af skalaen. Der er dog flere kommuner på børne-ungeområdet, der oplever en lille sammenhæng, end kommuner, der oplever en høj sammenhæng.

Sammenhæng mellem udbud og efterspørgsel på specialdagtilbud og specialskoletilbud

Mange kommuner oplever ikke problemer, men en betydelig del beskriver udfordringer, som især opstår, når børn har komplekse eller sammensatte behov, eller når der er begrænset lokal kapacitet.

De mest fremtrædende problemer handler om, at nogle børn og unge venter længe på specialskoletilbud, eller i en periode kun modtager begrænset undervisning, fordi passende tilbud mangler. Der peges også på et stigende pres på specialdagtilbudspladser, bl.a. som følge af flere målgruppevurderinger efter Barnets Lov §83. Samtidig beskriver flere kommuner, at de mest udadreagerende børn og unge ikke kan rummes i eksisterende tilbud, og at små kommuner er særligt udfordrede i forhold til både kapacitet og medarbejderkompetencer.

Fordeling mellem kommunale, regionale og private pladser

Som noget nyt har vi denne gang spurgt til, hvordan kommunernes køb af pladser fordeler sig i forhold til, om det er kommunale, regionale og private udbydere.

Det fordeler sig således på børne- og ungeområdet:

1. Private tilbud
2. Egne kommunale tilbud
3. Region Midtjylland
4. Andre kommunale tilbud
5. Andre regionale tilbud

De private tilbud benyttes således mest, dernæst benyttes egne tilbud næst mest, Region Midtjyllands tilbud tredje mest o.s.v.

Forventning om etablering og lukning af tilbud

Tre kommuner forventer at etablere tilbud. Det drejer sig om tilbud til

- unge fra 12-18 år, socialt udsatte
- specialskele pladser
- 12-14 aflastningspladser til unge i alderen 15-23 år med nedsat fysisk og psykisk funktionsevne samt anden intellektuel/kognitiv forstyrrelse.

Der er ingen kommuner, der har forventning om at lukke tilbud.

Øvrige bemærkninger til rammeaftale 2027-28

De fleste kommuner har denne gang benyttet muligheden for at komme med bemærkninger til rammeaftalen. Der er fra flere kommuner forslag om at etablere forskellige typer af samarbejder med fokus på at etablere fælles tilbud. Flere af de foreslåede samarbejder kan med forventeligt blive løftet i arbejdet med de kommende udviklingsområder samt de fælleskommunale principper i regi af rammeaftalen og i arbejdet med koordinering af kapacitetsstyring for borgere med komplekse behov.

- Etablere et tættere tværkommunalt samarbejde og muligheden for at oprette fælles løsninger

- Etablere tværkommunale tilbud med fokus på børn og unge med komplekse og sammensatte problemstillinger, gerne i et samarbejde med regionen, der kan levere den specialiserede viden og medarbejdere
- Samarbejde om enkeltmandsprojekter, som pt. kun kan løses af private udbydere, men som potentielt kan løses af fælles kommunale/regionale tilbud
- I fællesskab etablerer bosteder til de børn og unge, der er enormt psykiatrisk udfordret og enten enormt selvskadende, men også de meget udadreagerende/voldsparate. De unge, der har behov for meget voksen normering